

når de blive ældre; hun forstår ikke de krav, livet stiller til dem, og kan derfor ikke længere gribe virksomt ind i deres udvikling. Dette vilde blive anderledes, hvis moderen gennem sin egen opdragelse trådte livet nærmere. Hvor mange mænd vilde ikke også i en hustru, som var bedre opdraget og moden, kunne finde en virksommere fortrolig og en trofastere støtte. For kvindens liv som hustru og moder er opdragelsen til i nødstilfælde at kunne stå på egne ben ikke spildt, men tværtimod nødvendig. Hvis der vil findes et overvejende antal, som foretrækker den tilfredsstillelse, en erhvervsvirksomhed giver, fremfor den, som findes i at benytte sin modenhed og sine kundskaber til at løse de opgaver, hjemmet stiller — ja så er familivets værdi underkendt, det er da vejjet og fundet for let. Jeg stoler på, at dette ikke vil ske; men om end dette kan være en blot subjektiv mening, så er det derimod en objektiv sandhed, at et familieliv ikke kan trives der, hvor hustruen stiller sit erhverv i første linie og sine pligter mod hjemmet i anden; og det er alene herom, det i denne strid drejer sig.

Endelig mener fru B. W., at den gængse tro, at moderen er den bedste opdrager, beror på en illusion. Det kunde, mener hun, i mange tilfælde være gavnligere for børnene at overlades til et etisk talent, en professionel opdrager, en ordning, der ogsaa derved vilde være at anbefale, at den enkelte opdrager, ved at gøre denne gerning til sin livsgjerning, kunde overtage et større antal børn. — At mødrene for tiden ikke tilfredsstillende røgte deres gævning som opdragere for deres børn, indrømmer jeg ikke alene, jeg har netop gjort denne omstændighed til en af de grunde, hvorfor vi må have en hensigtsmæssigere og mere modnende opdragelse af de unge piger. Men hvad der for mig er pointen i spørgsmålet, det er dette, om moderen ikke netop i sin egenskab af moder besider noget, som ingen anden opdrager kan erhverve. Ved siden af hjemmet breder det store samfund sig, og disse to livsområder stille en del fælles krav og en del forskellige krav til den enkelte; derfor vil enhver opdragelse, der ensidig betoner det ene af disse områder fremfor det andet, være skæv. Den opdragelse, som skolen, alias det „etiske talent“ kan give, stiler væsentlig mod livet i samfundet; min opdrager, som har helliget sig til denne gerning, kan her yde de største ting; men — han har haft elever før mig, og han får elever efter mig, jeg er for ham kun en af de mange, og vi ere to adskilte existenser. Anderledes er barnet stillet overfor sin moder; hun er overfor barnet personliggørelsen af „hjemmets ånd“, det vil i ligefremme ord sige, hun er den, som ved selve sit liv i familien lærer barnet at se, hvor rig en lykke dette kan byde. Og når vi sætte familielivet så højt, så er det jo ikke blot, fordi den person er lykkeligst, der har andre